



JÖNKÖPING UNIVERSITY
School of Health and Welfare

Vem är mannen som slår?

En totalundersökning av alla fällande domar när det gäller grov kvinnofridskränkning under 2016.

HUVUDOMRÅDE: *Socialt arbete*

FÖRFATTARE: *Jens Sohlberg och Richard Sollenby*

JÖNKÖPING juni 2018

Författarnas tack

Vi vill rikta ett stort tack till vår handledare Torbjörn Kalin för ditt intresse av vårt arbete och för valt område. Tack för din vilja att hjälpa, guida och stötta oss i skrivprocessen genom din handledning.

Vi vill också rikta ett stort tack till våra familjer för ert tålamod, uppmuntran och stöttning under uppsatsskrivandet.

Jens Sohlberg och Richard Sollenby

Jönköping 13 juni 2018

Abstract

The aim in the following essay is to describe the characteristics of the man behind verdicts regarding interpersonal violence (IPV). Which explanations does he have for the violence he has used and how does his life circumstances look like? Furthermore, is there gender bias in the justice system: do the gender of the professionals in court affect the verdict or the size of the damages?

The essay is a quantitative study written with positivistic elements and from a perspective of gender order and legal sociology. To answer the essay's questions an exhaustive survey was completed regarding convictions in Swedish courts classified as IPV during the year 2016. The population consisted of 163 convictions this year, and the loss was one conviction that was not located.

Results found in this essay shows that a man who does not use an explanation for his behaviour is liable to pay damages, but lesser amounts than a man who explains his behaviour. Other results show that in cases where the offender was under the influence of alcohol, at least under one of the charges, was convicted to a shorter prison sentence and was liable to less damages. Descriptive data generated from the study shows that more than half of the men was living together with children in their households. Furthermore; solely in half of the convictions was the occupation of the man described. Of these 81 convictions that mentioned occupation were only 29 % of the men in labour and 14,8 % either unemployed or on sick leave at the time of the proceedings.

Key words: IPV, domestic violence, explanations, gender bias, court, gender order, sociology of law.

Sammanfattning

Syftet med föreliggande uppsats är att beskriva karaktäristiken hos mannen som döms för grov kvinnofridskränkning. Vilka förklaringar har han till våldet han utövat och hur ser hans livsomständigheter ut? Dessutom undersöks om de professionellas könstillhörighet i rättsalen påverkar bedömningen och utgången av rättegången när det gäller påföljd och strafflängd.

Uppsatsen är en kvantitativ studie skriven med en positivistisk ansats och utifrån ett könsmakts- och rättssociologiskt perspektiv. För att söka svar på frågeställningarna har en totalundersökning genomförts av fällande tingsrättsdomar med rubriceringen grov kvinnofridskränkning under 2016. Populationen bestod av 163 domar detta år, bortfallet bestod i en dom inte gått att lokalisera.

Det studien visar är att en man som inte har någon förklaringsmodell får lägre skadestånd och än en man som förklarar våldet. Vidare visar resultat i studien att om gärningsmannen är alkoholpåverkad vid brottshändelser utdöms lägre fängelsestraff och mindre skadeståndssumma. Deskriptiva data i studien visar att över hälften av männen lever med barn i hushållet. Endast i hälften av domarna gick det att utläsa mannens sysselsättning och av dessa 81 domar hade enbart 29 % av männen arbete och 14,8 % var sjukskriven eller arbetssökande vid tidpunkten för rättegången.

Nyckelord: grov kvinnofridskränkning, våld i nära relationer, mannens förklaringsmodeller, könsbias, domstol, könsmaktsordning, rättssociologi.

Innehållsförteckning

Författarnas tack	i
Abstract	ii
Sammanfattning.....	iii
1. Inledning	5
1.1 Problemformulering	6
1.2 Syfte och frågeställningar.....	7
2. Bakgrund.....	7
2.1 Tidigare forskning och teoretiska perspektiv	8
2.1.1 Tidigare forskning	8
2.1.2 Teorin om genussystem.....	11
2.1.3 Rättssociologiska teorier.....	12
3. Metod	13
3.1 Kunskapsteoretiskt ställningstagande	13
3.2 Studiepopulation och procedur	14
3.2.1 Bortfall.....	14
3.3 Mått.....	14
3.4 Etik.....	15
3.5 Reliabilitet och validitet.....	16
3.6 Statistisk analys.....	17
4. Resultat	17
4.1 Förklaringsmodeller	18
4.2 Mannen	19
4.2.1 Beskrivningar av mannen i domstolsprotokoll.....	20
4.2.2 Statistiska tester av utvalda kategorier.....	23
4.3 Barn.....	25
4.4 Könsbias i domstolen.....	26
4.4.1 Fördelning av mellan roll och kön i domstolen.....	26
4.4.2 Kön, roll och påföljd.....	26
5 Diskussion.....	28
5.1 Generaliserbarheten av resultatet.....	32
5.2 Implikationer för framtida yrkesroll	33
Litteraturförteckning	34
Bilagor.....	37

1. Inledning

Denna uppsats handlar om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer. Ett område som sträcker sig över både rättsliga, sociala och politiska områden. Den sittande regeringens har i sin skrivelse *Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid* (Socialdepartementet, 2016), fastställt att mäns våld mot kvinnor måste upphöra. Målet är att både mannen och kvinnan ska ha lika rätt och möjlighet till integritet över den egna kroppen. Målet har skapats utifrån utredningen Nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck (SOU 2015:55) som visar på behov av tydligare ställningstagande, samordning, struktur och tydlighet från samhällets sida. 1994 antog Förenta Nationerna (FN) deklARATIONEN om avskaffande av våld mot kvinnor. FN uppmanar härigenom medlemsländerna att rätta sin lagstiftning efter deklARATIONEN och i artikel fyra uppmanas till fördömmande av allt våld mot kvinnor och att inte hänvisa till tradition, sed eller religion för att undvika att agera (FN, 1994)

En kvinna som levt eller lever i en våldsamt relation kan uppleva försämrad hälsa och livskvalité. Våldet kan innebära allvarliga konsekvenser för kvinnan på en rad olika områden i livet, så som försämrad psykisk och fysisk hälsa, försämrad ekonomi och minskat socialt liv (WHO, 2005). Utsatthet för våld kan leda till posttraumatiskt stressyndrom (PTSD), depression och självskadebeteende, utöver de fysiska problem som uppkommit och orsakats av våldet. I en nationell befolkningsstudie utförd 2014 av Nationellt centrum för kvinnofrid fann man att mer än var fjärde kvinna i studien som varit utsatt för allvarligt våld visade tecken på PTSD-symtom. Detta var tre till fyra gånger vanligare i gruppen våldsutsatta kvinnor jämfört med gruppen kvinnor som uppgett att de inte utsatts för våld. Vidare fann man att var femte kvinna som utsatts för allvarligt våld upplevde symtom som tydde på depression vilket innebär att depression är dubbelt så vanligt förekommande för våldsutsatta kvinnor (NCK, 2014). Brottet grov kvinnofridskränkning ingår i 4 kap brottsbalken (SFS 1962:700) om brott mot frihet och frid sedan 1998. Målet med lagen är att underlätta åtal i fall där en kvinna i en nära relation har blivit kränkt av gärningsmannen vid upprepade tillfällen och där den enskilda handlingen antingen inte är straffbar enligt lag eller att straffvärdet för den är lågt (SOU 1995:60). För en gärningsman som döms för grov kvinnofridskränkning är straffet fängelse i lägst nio månader och högst i sex år enligt 4 kap 4a § brottsbalken (SFS

2013:367), jämfört med ringa misshandel där straffet är böter eller fängelse upp till sex månader.

Att våld i nära relation är kostsamt för samhället visar bland annat en samhällsekonomisk analys utförd 2006 av socialstyrelsen beskrivet i Nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck (SOU 2015:55). Utöver kontakter med, och insatser av sjukvård, polis och socialtjänst kostar även de rättsliga processerna samhället både tid och resurser. I analysen uppskattades att kostnaderna för samhället år 2006 uppgick till 2,6 - 3 miljarder svenska kronor. I dessa räknades inte kostnader med gällande exempelvis tandvård, barns skador, psykiatri, läkemedel eller kostnader kring lidande och smärta. En våldsam man och dennes närstående kommer på olika sätt i kontakt med professionella inom socialt arbete. Mot detta är det relevant med mer kunskap kring vilka männen är, hur deras livssituationer ser ut och hur de blir bedömda av rättsväsendet.

1.1 Problemformulering

I Boethius (2016) studie av partnervåld använder de våldsutövande männen olika typer av förklaringsmodeller för att förklara och rättfärdiga sina beteenden som föranlett rättegångarna. Modellerna innefattar alltifrån att hävda nödvärn, att förhållandet man levtt i varit stormigt eller bråkigt till att det som skett bottnar i ekonomiska problem. Vidare visar flera studier från Brå (Brå, 2008; Brå, 2009) att det är få män (5 %) som erkänner de brott som de står anklagade för. Yourstone (2008) visar i sin studie på att könstillhörighet är en faktor som påverkar rättsväsendet och den juridiska bedömningen. Detta talar emot att det finns en könlös lagstiftning. Socialtjänsten har sedan 2014 skyldighet att skyndsamt utreda behovet av stöd och hjälp för barn som upplevt eller bevittnat våld av eller mot en närstående enligt 6 kap 1 § i socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om våld i nära relationer (SOSFS 2014:4).

1.2 Syfte och frågeställningar

Syftet med följande studie är att undersöka karaktäristiken hos män som dömts för grov kvinnofridskränkning och vilka förklaringsmodeller gärningsmännen använder för att förklara varför de handlat som de gjort. Dessutom undersöks om könstillhörigheten hos de professionella som är verksamma under rättegången påverkar utfallen i domsluten. Följande hypoteser undersöks:

- En man som slår är marginaliserad, står utan sysselsättning och har hög konsumtion av alkohol eller narkotika.
- Om gärningsmannen förklarar våldet som en ömsesidig konflikt, har det förmildrande effekter på domslut och påföljd.
- Var tredje våldsutsatt kvinna, har barn i hemmet.
- Om domare och gärningsman är av samma kön bedöms gärningsmannen hårdare än om de skulle vara av motsatt kön.

2. Bakgrund

Grov kvinnofridskränkning blev en del av straffrätten 1998. Syftet med lagen grov kvinnofridskränkning och senare uppdateringar av samma lag är att mäns våld mot kvinnor skall upphöra (SOU 1995:60; SOU 2011:83). Den första utredningen genomfördes utifrån ett uttalat kvinnoperspektiv; att synen på problemen utgick ifrån hur de som är utsatta för våldet, kvinnor, uppfattar dem. Ett perspektiv för att utforska området var att lyfta fram hur könsmaktsordningen, där mannen är överordnad och kvinnan underordnad, är en av faktor för mäns våld mot kvinnor (Höjer, 2002; Lindgren, 2005; SOU 1995:60). Senare utredningar om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer har också genomförts utifrån ett kvinnoperspektiv och jämställdhetsperspektiv med samma mål som tidigare (SOU 2015:55; Skr 2016/17:10).

Vid en rättegångsprocess tar domstolen ställning till om den åtalade är skyldig till brottet genom att undersöka om den tilltalade har genomfört de handlingar som gör lagen tillämplig (Sveriges Domstolar, 2018). I den processen uppstår det bland annat konflikter

i huruvida händelserna skall värderas utifrån kön och struktur eller utifrån likabehandlingsprincipen. Likabehandlingsprincipen gör att det kan bli en neutralisering av könet och därmed avtrubbas syftet med grov kvinnofridskränkning. Det innebär att bedömning av brottet värderas lika högt som andra typer av våld (Nilsson & Lövkrona, 2015; Lindgren, 2005; Burman, 2007; Diesen & Diesen, 2013). Samtidigt har könet en tydlig koppling till våld i nära relation. För 45 % av alla kvinnor som anmäler att de har blivit utsatta för misshandel så är gärningspersonen en närstående. Motsvarande siffra för män är 10 %. Vidare är platsen där kvinnan oftast blir utsatt en bostad (51 %) till skillnad från mannen (13 %) (Brå, 2017).

Enligt 5 kap 1 § 1-2 pt socialtjänstlagen (SFS 2001:453) skall socialtjänsten verka för att barn växer upp i trygga förhållanden och tillsammans med familjer skapa förutsättningar för allsidig och gynnsam personlig och social utveckling hos barn. Forskning visar att en av riskfaktorerna för att en man använder våld i sin relation är upplevelsen av våld under sin egen uppväxt (Isdal, 2017; Åberg, 2014; Kastling, 2010; Theobald & Farrington, 2012; Menard, Weiss, Franzese, & Covey, 2014).

2.1 Tidigare forskning och teoretiska perspektiv

Studien har som syfte att pröva de tidigare redovisade hypoteserna, vilka är ställda utifrån tidigare forskningsresultat. I de två följande kapitlen kommer den tidigare forskningen och studiens teoretiska perspektiv att presenteras.

2.1.1 Tidigare forskning

Inom området våld i nära relationer har tidigare forskning undersökt hur mannen som slår förklarar våldet. En del av forskningen delar upp förklaringarna som ansvarstagande förklaringar och ansvarsbefriande förklaringar. De ansvarstagande förklaringarna bygger på att våldet inte är våld i syfte att skada utan ett sätt att tillrättavisa. Handlingen är ett sätt för mannen att hindra eller skydda något som mannen anser är viktigt. Exempel på den typen av handlingar är att kvinnan är respektlös inför mannen, pratar illa om mannen inför annan viktig person eller inte tar ansvar för det mannen anser är kvinnans uppgifter.

Ofta är dessa uppgifter sådana som kan anses av tradition vara kvinnliga, exempelvis laga mat och ta hand om barn. Gemensamt för de ansvarstagande förklaringarna är att de ofta beskrivs som att det handlar om mannens självbild, beskrivningar av manlighet och självkänsla. Det ansvarsbefriande våldet är något som mannen förklarar som bråk, nödvärn, berusning eller att kvinnan är bryter mot sociala normer (Boethius, 2016). Vidare kan ansvarsbefriande förklaringar enligt tidigare forskning beskriva det utövade våldet genom att hänvisa till dåliga förmågor att hantera frustration. Frustrationen kan komma utifrån att förväntningar eller överenskommelser, tysta eller uttalade inte uppfylls av kvinnan i relationen. Andra beskrivningar är att bråket sker mellan två jämställda parter och att mannen var tvungen att skydda sig. Resultatet av flera studier beskriver att männen ofta tonar ned det fysiska och psykiska våldet, för att istället lyfta fram andra förklarande faktorer för våldshändelserna (Boethius, 2016; Burman, 2007; Dagirmanjian, o.a., 2017; Lawick, 2013; Nilsson & Lövkrona, 2015). Om våldet inte förklaras blir rättsargumentationen mer av teknisk art och fokuseras mer på själva våldet och inte de bakomliggande faktorerna (Burman, 2007).

Tidigare studier har undersökt hur mannen förklarar användningen av våld och om det påverkar domstolarnas bedömning samt påföljden. Resultaten är att män som beskriver sitt våldsbeteende med förklaringar som ”stormigt förhållande”, ”mycket bråk” eller där det framkommer att kvinna var aktiv i bråket bedöms vara förmildrande omständigheter. Övriga faktorer som kan påverka domstolen är hur angelägen den utsatta kvinnan är att mannen skall bli straffad och hur domstolen bedömer mannens beteende (Burman, 2007; Diesen & Diesen, 2013; Höjer, 2002; Lindgren, 2005).

Antagandet om att könet påverkar sättet på hur samhället förväntar sig ett visst beteende eller agerande beroende på situation, benämns som könsbias. Att det existerar har bekräftats av flera olika studier inom flera olika forskningsområden. Forskningen visar bland annat på hur typiskt kvinnliga egenskaper beskrivs i mer positiva ordalag än typiskt manliga egenskaper. Samtidigt förväntas det av bägge könen att de agerar enligt könsförväntningarna för att inte avvika från normen (Cuddy, Fiske & Glick, 2004; Hirdman, 1988; Eagly & Mladinic, 1994). Forskning om hur könsbias påverkar rätten visar på att det finns olika typer av könsbias. Resultat visar på att om domare och nämndemän är av samma kön som den tilltalade, bedöms den tilltalade hårdare. Vidare visar det också på att manliga förövare blir hårdare bedömda av icke-dömande parter i rättegången så som försvarsadvokater, åklagare och målsägarbiträde (Ahola, Hellström &

Christianson, 2010). Samtidigt har annan forskning visat på att det finns tendenser till det motsatta förhållandet; att i rättegångar där domare och den tilltalade är av samma kön blir gärningsmannen mildare bedömd (Yourstone, 2008). Könsbias och hur det påverkar straffvärdet verkar vara kopplat till vilken typ av brott, könet på gärningspersonen samt vilken bakgrund som gärningspersonen har (Farell, Ward & Rousseau, 2010). Exempelvis när det gäller våldsamma brott verkar det som att könet inte ge någon förmildrande effekt som vid andra typer brott, till exempel narkotikabrott (Thompson, Merrifield & Chinnery, 2011; Rodriguez, Curry & Lee, 2006). Vidare kan skillnaderna i könsbias, också bero på hur jämställt det är inom det juridiska området. (Farell, Ward & Rousseau, 2010).

Flera studier visar också att alkohol och narkotikaanvändning är riskfaktorer för våld generellt och våld mot sin partner. Det gäller framförallt det grövre våldet, om mannen tillhör kategorin av människor som har ett riskbruk eller missbruk av alkohol eller narkotika. Det gäller kvinnor som blir utsatta också. Ett skäl till detta är att mekanismerna som kan hindrar ett viss beteende sätts ur spel vid användning av alkohol eller narkotika. Det gör att alkohol och narkotika därmed blir utlösande faktorer för våldet (Mair, Cunradi, Gruenewald, Todd & Remer, 2013; Lawick, 2013; Burman, 2007; Höjer, 2002). I en undersökning av individer som har blivit utsatta för misshandel, är resultatet att mer än hälften uppfattar att gärningspersonen har varit påverkad av alkohol eller narkotika och en tredjedel har själva varit påverkade (Brå, 2017). Vidare visar studier att om gärningsmannen är påverkad av alkohol gör det att chansen ökar för personupplärning, vilket innebär att gärningsmannen är bunden till brottet (Diesen & Diesen, 2013). Tidigare forskning visar också att alkohol i sig själv inte har en förmildrande effekt på domen (Potas, 1994).

I en nationell kartläggning av våld i nära relation framkommer det att det är vanligare för kvinnor än för män att bli återkommande utsatta för våld. Det är också vanligare att kvinnor blir utsatta för grövre våld jämfört med män, vilket återspeglas genom att betydande fler kvinnor än män har behov av läkarvård och stöd som följd av våldet. Däremot är det relativt lika fördelat mellan könen när det gäller att bli utsatt för våld i nära relationer. När det gäller barn i hushåll där det förekommer våld, har var tredje våldsutsatt kvinna ett barn i sitt hushåll. Kartläggningen visar att bland personer som inte har blivit utsatta för våld i sin relation tidigare så är det få som känner en oro för att det ska hända (Brå, 2014).

Att uppleva våld som barn är en tydlig riskfaktor till individers bruk av våld som vuxna oavsett om barnet varit ett direkt offer eller observatör. Hos barn som tidigt lär sig en våldsnorm av den/de vuxna i hemmet kan en känsla av maktlöshet skapas. Denna känsla kan bli grogrunden till att själv en gång bli våldsutövare. Våld är en effektiv strategi när det kommer till snabba resultat, om än kortsiktiga och ohållbara (Isdal, 2017). I en longitudinell prospektiv studie har forskare identifierat ett antal faktorer hos barn, både när det gäller uppväxtmiljö och individuella, som ger ökad risk för att använda våld i nära relation som vuxna. Exempel på de faktorerna är en kriminell far, bråkig relation mellan föräldrarna, oförmåga att hantera sin egen aggressivitet och impulsivitet (Theobald & Farrington, 2012). Vidare visar forskning på att det är främst hos unga pojkar som beteende gällande våld kan övertas, framförallt från pappans våldsbeteende (Isdal, 2017; Menard, Weiss, Franzese & Covey, 2014). En undersökning visar på att mannen som använder sig av våld i sin relation har tendenser till att vara tidigare dömd för våldsbrott, brottas med arbetslöshet och/eller har ett risk- eller missbruk av alkohol eller narkotika (Theobald & Farrington, 2012). Chansen för personupplärning ökar om gärningspersonen har sedan tidigare blivit anmäld för våldsbrott mot den utsatta kvinnan. En studie visar på att om brottsrubriceringen grov kvinnofridskränkning kvarstår är tendensen att det skall finnas minst 3 händelser av grova övergrepp och att kvinnan anses vara passiv i händelsen (Brå, 2008; Diesen & Diesen, 2013).

2.1.2 Teorin om genussystem

Genussystemet har ett antal logiker som anses som vara grunden för den sociala, ekonomiska och politiska ordningen för människor i samhället. Genus befinner sig i ett ständigt föränderligt stadium som påverkas av sociala tillämpningar och föreställningar. Genussystemet är uppbyggt utifrån en ordningsstruktur där två principer råder: 1) att manligt och kvinnligt bör separeras och 2) att mannen är hierarkiskt överordnad kvinnan och ses som norm (Hirdman, 1988). Principerna återkommer i samhället och blir till strukturer som återskapas över tid. Detta genom att det skapas tysta överenskommelser om hur kvinnan eller mannen skall prata, bete sig i samhället eller vara i relation till varandra. (Lindgren, 2005).

Att vara man eller kvinna skapas genom att samhället definierar arbetsdelningen mellan könen och det i sin tur skapar en mening. Det sker så att det skall bli lättare för

individerna i samhället att orientera sig efter platsen, sysslor och typ av identitet. Det innebär att det skapas en manlig plats, manliga sysslor, en manlig identitet och därefter en kvinnlig plats, kvinnliga sysslor, en kvinnlig identitet. Könet skapas till ett genus utifrån kulturell och social inläring med maktordning utifrån dikotomins roll, att vara det ena eller det andra. Förståelse gällande maktordningen sker utifrån just manliga egenskaper och att mannen kan anses vara överordnad kvinnan och de kvinnliga egenskaperna. Exempelvis uttrycket ”du kastar som en tjej” som kan upplevas negativt utifrån sammanhanget, om du säger det till en pojke. Det innebär att det kvinnliga kastet är underordnat det manliga, vilket är en socialisering av nämnd dikotomi mellan könen där kvinnors lägre värde är och blir förankrade i samhällsstrukturen (Hirdman, 1988; Höjer, 2002).

Det genuskontrakt som sker på grund av den tysta överenskommelsen och meningsskapandet av genus, kan ses på tre olika nivåer. Dessa är: 1) idealtypsrelationen, vilket är tankar om hur förhållandet mellan man och kvinna bör vara. 2) Könens förväntade interaktion på nivån för arbetsdelning. 3) Att det på individnivå finns konkreta uttalade kontrakt som liknar äktenskapskontrakt, utan att det behöver uttalas. Dessa genuskontrakt kan ärvas mellan föräldrar och barn samt omförhandlas mellan parterna som ha ingått i dem. Det kan skapa nya isärhållande strukturer och därmed skapas nya legitimerade skillnader. Ju starkare isärhållande princip mellan könen samhället har som individerna befinner sig i, desto mindre blir mannens roll som överordnad ifrågasatt. Den nämnda ordningen kan förändras, om levnadsvillkoren förändras och därmed förändras också de egenskaper samhället eftertraktar (Hirdman, 1988; Lindgren, 2005).

2.1.3 Rättssociologiska teorier

En betydelsefull del av rättssociologin är rättsgenetiken vilket innebär att det finns system av normer i samhället som reglerar samhällslivet. Det innefattar både rättsliga normer och icke-rättsliga normer. I dessa normer regleras vad som gäller mellan individerna i samhället så kallade *primärnormer*, eller lagar som myndigheter, institutioner och organisationer bör följa kallade *sekundära normer*. Inom rättsgenetiken antas det att existera ett regelsystem av normer, som utvecklar sig själva som en spegling av rådande normer i samhället. Vilket i sin tur påverkar rättsutvecklingen i samhället (Sandberg, 2008).

Rättsprocessen och domstolsprocessen är en viktig del av det juridiska systemet och dessa reglerar hur effektivt systemet kan vara. Det innebär utifrån ett rättssociologiskt perspektiv att det är intressant om och hur rättsregler används av domstolen och om det finns faktorer som påverkar dessa, som inte har med rättsreglerna att göra. Det kan vara kön, relationen mellan de inblandade och deras rådande ekonomiska situation som påverkar domstolens arbete (Sandberg, 2008).

För att se effekten av en rättsregel när den används och kunna förklara det utifrån ett rättsociologiskt perspektiv används normativ och empirisk rättsteori. Den normativa rättsteorin förklarar rättssystemet som ett sammanhängande system av uppfattningar, regler och principer. Medan den empiriska rättsteorin har ett avstånd till hur rättsregler hanteras av de professionella inom rättssystemet, vilket innebär att rättssystemet undersöks utifrån (Sandberg, 2008).

3. Metod

3.1 Kunskapsteoretiskt ställningstagande

Vår studie är skriven med positivistiska inslag där utgångspunkterna har varit att den sociala verkligheten går att förklara och beskriva med hjälp av empirisk kunskap och logik. Teorins syfte är att utveckla hypoteser som sedan forskare prövar mot den insamlade datan. Genom observation kan data samlas in och studeras vilket ger möjligheter till att man kan uppnå kunskap om verkligheten (Bryman, 2011).

Ambitionen var att pröva tidigare forskningsresultat när det gäller våldsutövande män och jämföra det mot de män som har blivit fällda i tingsrätten för brottet grov kvinnofridskränkning under 2016. Enligt Sveriges officiella statistik gällande lagföringsbeslut under 2016 presenterat av BRÅ, var det totalt 163 fällande domar gällande grov kvinnofridskränkning i hela riket detta år.

3.2 Studiepopulation och procedur

Under 2016 utdömdes 163 fällande tingsrättsdomar med brottsrubriceringen grov kvinnofridskränkning, vid 41 av landets 48 tingsrätter. Utifrån kunskapen att populationen för undersökningen är liten och tydligt avgränsad, genomfördes en kvantitativ totalundersökning (Dahmström, 2011; Ejlertsson, 2012). Då det från tingsrätterna gavs svar av varierande kvalitet, samkördes registerutdrag från rätterna och utlämnade domar med databasen Karnov¹ för att få ett så lågt bortfall som möjligt. Tillvägagångssättet innebar att enbart ett domslut inte kunde identifieras. I undersökningen ingår det 162 individuella domslut.

3.2.1 Bortfall

Studiens externa bortfall består av en saknade dom, vilket troligtvis är ett resultat av tingsrätternas olika system för att beställa ut handlingarna och tidsbegränsningen för studien.

Det interna bortfallet uppstår när det saknas uppgifter i undersökta materialet. Flertal av variabler i undersökningen har inget internt bortfall ($N=162$) som exempel kön, påföljd, ålder samt domarens könstillhörighet. I information om kön på nämndemän ($N=486$) saknas det svar i 75 % av svaren ($N_{missing}=362$) vid sammanställningen av enkäten. Det beror på att flertalet av tingsrätterna inte skriver ut namnet på nämndemännen i domslutet. En ytterligare variabel där bortfallet är betydande, är gärningsmannens sysselsättning ($N_{missing}=81$).

3.3 Mått

Nästa steg innebar en omvandling av domarnas information till kvantifierbara data. Här skapades en enkät (se bilaga nr 1) som sedan användes för att operationalisera de begrepp och mått som skulle undersökas. Enkäten har reviderats under arbetets gång. Enkätens

¹ Karnov är en databas innehållande kommenterad lagstiftning med länkar till förarbeten och rättspraxis. Även referat av domar från HD, Regeringsrätten, Arbetsdomstolen och hovrätterna samt avgöranden från JO, JK och ett antal myndigheter finns tillgängligt. Databasen innehåller även tidskrifterna Svensk juristtidning och Ny juridik.

frågebatteri som slutligen bestod av 60 frågor besvarades för varje specifik dom. Enkäten belyser många olika delar i domarna och handlar bland annat om den klagandes och målsägandens livssituation (bakgrundsdata) och domstolens sammansättning. Exempel på frågor i enkäten är om den klagande är tidigare dömd för brott, hur stort skadestånd som dömts ut och tidslängden på påföljden. Frågorna har ställts på det sätt som enkäten visar, men vissa frågor/svar rymmer tolkningar. Ett exempel på detta är frågan ”Konflikt om övrigt” där frågan avser om den tilltalade själv beskriver relationen som stormig, tjafsig eller bråkig, det vill säga att mannen själv har och uttrycker en förklaringsmodell enligt ovan till varför han har agerat som han gjort. Ett antal frågor i enkäten finns med utifrån tidigare nämnd forskning (Brå, 2008; Diesen & Diesen, 2013).

3.4 Etik

Vetenskapsrådet (2002) har tagit fram fyra allmänna huvudkrav för forskning bedriven inom humanistiska och samhällsvetenskapliga områden. Dessa fyra huvudkrav är informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet samt nyttjandekravet. Informationskravet innebär att de som omfattas och berörs av forskningen skall informeras om forskningens syfte. Samtyckeskravet innebär att de som deltar i en undersökning själva har rätt att bestämma om sin medverkan. Konfidentialitetskravet innebär att all information om personer i en undersökning hanteras med största konfidentiellitet och sparas på ett säkert sätt så att obehöriga inte kan komma över informationen. Nyttjandekravet adresserar ändamålet för insamlade uppgifter, nämligen att insamlad data endast skall nyttjas i den specifika forskningens syfte.

Den insamlade datan som studien bygger på är domar hämtade från svenska tingsrätter och domsluten är offentliga handlingar. Mot detta faller både informationskravet och samtyckeskravet. Att informera och begära samtycke av samtliga personer identifierade i domarna hade i detta fall inte varit möjligt eller lämpligt.

För att avpersonifiera data och för att kunna kategorisera och hantera domarna som används i studien på bästa sätt, har det använts en kodnyckel som förvaras separat från övriga data. Varje dom har erhållit ett referensnummer mellan 1 och 162 som endast representerar den ordning som domen lokaliseras. Dessutom har varje dom ett tingsrättsnummer. Detta för att underlätta kategorisering samt att försäkra att

felsökningsmöjligheter skall vara möjliga. Varje enkät har sedan numererats med det interna referensnumret via kodnyckeln. För att undvika bakvägsidentifiering görs inte analyser på den nivån att det går att identifiera enskilda rättsfall eller personliga uppgifter. I de fall det hänvisas till enskilda domar kommer endast studiens egna referensnummer användas. Detta för att utesluta att det i studien av misstag utlämnas information om parter i de domar som ingår i studien.

3.5 Reliabilitet och validitet

Studien bygger på data hämtad från fällande domar gällande grov kvinnofridskränkning under 2016. Data är insamlad och sammanställd med hjälp av en enkät som utformats av författarna specifikt för studiens syfte. För att kunna uttala något om studiens reliabilitet eller tillförlitlighet behöver måtten som använts i enkäten vara konsistenta och följdriktiga (Bryman, 2011). Reliabilitet innebär således pålitlighet; att resultatet blir lika om samma mätning upprepas vid ett eller flera tillfällen med lika förutsättningar och omständigheter som första mätningen gjordes. Enkäten har besvarats av författarna och därmed förekommer ej externa respondenter. Detta innebär dock ändå att ett visst utrymme finns för olika tolkningar eller bedömningar från författarnas sida gällande information i domarna. Värt att nämna i detta sammanhang är att när det gäller variablerna kön nämndeman och mannens sysselsättning så fanns det ett stort antal bortfall. Bortfallen bestod i varierande förfarande mellan olika tingsrätter där vissa tingsrätter inte nämnt dessa variabler vid nedtecknandet av domprotokoll.

Tillvägagångssätten för att stärka studiens reliabilitet har bestått i att författarna gemensamt beslutat om vilka faktorer/variabler som ska mätas och hur de ska mätas och bedömas. Dessutom innebär förklaringar och beskrivningar nedtecknade i detta arbete, gällande tillvägagångssätt för mätningar, att tillförlitligheten i studien ökar ytterligare. Validitet innebär en bedömning av om resultaten och slutsatserna i en studie/undersökning hänger samman eller ej. Begreppsvaliditet handlar om kriterier för hur ett begrepp i en undersökning faktiskt mäter det som begreppet avser mäta. Här har vissa variabler i enkäten skapats utifrån tidigare forskning och andra för att mäta frekvenser av olika variabler. Mot detta är övertygelsen att resultaten funna i studien har en hög validitet.

3.6 Statistisk analys

För att undersöka gärningsmännens karaktäristiska har först deskriptiva data tagits fram som beskriver frekvens, procent och medelvärden. Därefter undersöks förekomsten av olika förklaringsmodeller. För att undersöka frekvensen av flera förekommande förklaringsmodeller har dummy-variabler skapats.

När utfallsmått undersöks har populationen justerats så att enbart de som har dömts till en viss påföljd undersöks i relation till omfattningen av påföljden.

Oberoende t-test används för att undersöka hur förklaringsmodeller och könstillhörighet påverkar utfallen. Om det oberoende t-testet visar på signifikant skillnad har Cohen's d -test används för att undersöka effektstorleken på resultatet. I de fall där data varit skevfördelad har icke-parametriska motsvarigheter använts i form av Mann-Whitney U-test (Brace, Kemp & Sneglar, 2016).

Samtliga tester har genomförts i IBM SPSS Statistics version 25.

4. Resultat

Av de 162 genomgångna domarna är det i 157 stycken domar där rätten antingen dömer till fängelse och/eller skadestånd som påföljd för brottet. I de övriga domarna döms det till andra påföljder. Flertalet av undersökningens resultat har framkommit genom ett oberoende t-test eller Mann-Whitney U test. För att undersöka om det finns statistiskt signifikanta skillnader mellan de oberoende variabler som har bedömts ingå i hypotesprövningen. Variabel *längd på fängelse* och *summa skadestånd* har använts som den beroendevariabeln, för att få fram medelvärden och möjligheter att använda valda testmetoder (Brace, Kemp & Sneglar, 2016).

Delar av den insamlade datan är deskriptiv och har inte signifikansprövats utan resultatet presenteras efter fördelning och jämförs med likande tidigare studier.

4.1 Förklaringsmodeller

I kommande avsnitt kommer följande hypotes att prövas: *den förklaring mannen använder sig av påverkar också påföljden av brottet*. Fördelningen ser ut på följande sätt, i 14,6 % av domarna ($N=23$) har gärningsmannen ingen förklaringsmodell och 85,4 % av domarna ($N=134$) har mannen en eller flera förklaringsmodeller. Hur ofta de olika förklaringsmodellerna förekommer i domarna, ser det ut på följande sätt: *konflikt om övrigt* används av mannen i störst utsträckning och efter i fallande ordning kommer *konflikt om otrohet*, *konflikt om ekonomi* och *nödvärn* (se tabell 1).

Tabell 1. Frekvenstabell. *Förklaringsmodell, procentuell fördelning*

Förklaringsmodell ($N=157$)	Ja	Nej
Konflikt om övrigt	77,2 %	22,8 %
Konflikt om otrohet	35,2 %	64,8 %
Konflikt om ekonomi	30,2 %	69,8 %
Nödvärn	21,6 %	78,4 %
Ingen förklaring	14,6 %	85,4 %

Om gärningsmannen använder sig av en eller flera förklaringsmodeller genererar det ett högre skadestånd ($M_{SEK}= 52\ 090.63$, $sd=36\ 277.04$) jämfört med om han inte ger någon förklaring till våldet ($M_{SEK}= 32\ 046.30$, $sd=15\ 485.48$). Oberoende t-testet visar genom Levene's p -test att data rörande summan på skadestånd är skevfördelad ($sig. =.017$, se tabell 2), vilket gör att variablerna undersöks med Mann-Whitney U (se tabell 3) (Brace, Kemp, & Sneglar, 2016).

Tabell 2. Oberoende t-test *förklaringsmodell/ summa skadestånd/ längd fängelsestraff*

Skadestånd/fängelse/ förklaring	Ja	Nej	Sig.	<i>t</i>	<i>df</i>	<i>p</i>
Summa skadestånd ² , SEK (N=157)	14,6 %	85,4 %	.017	4.454	72.33	-
Längd på fängelsestraff, månader (N=157)	14,6 %	85,4 %	.333	1.21	155	.229

Vid prövning om det fanns någon skillnad på fängelsestraffet mellan att inte förklara våldet ($M_{månader} = 10$, $sd = 5.82$) och att förklara våldet ($M_{månader} = 12.14$, $sd = 8.15$), är resultatet av det oberoende t-testet att det inte är någon signifikant skillnad ($t = .333$, $df = 155$, $p = .229$).

Tabell 3. Mann-Whitney U test *förklaringsmodell/ summa skadestånd*

Skadestånd/Förklaring	<i>U</i>	N_0	N_1	<i>p</i> (2-tailed)	<i>d</i>
Summa skadestånd, SEK (N=157)	948.500	134	23	.003	.803

Resultatet av Mann-Whitney U visar på att det finns en statistisk signifikant skillnad på skadeståndssumman, och att effektstorleken är stor ($U = 948.50$, $N_0 = 134$, $N_1 = 23$, $p = .003$ två-sidig, $d = .803$).

Sammanfattningsvis visar resultatet på att en man som inte förklarar våldet får signifikant lägre skadestånd ($M = 32\,046.30$ SEK) än mannen som använder en eller flera förklaringar ($M = 52\,090.63$ SEK). Ingen statistiskt signifikant skillnad uppstår i motsvarande jämförelse med fängelsestraff som utfallsmått.

4.2 Mannen

I följande avsnitt prövas hypotesen om *att en man som slår är marginaliserad, arbetslös och har en hög konsumtion av alkohol eller narkotika*, genom att beskriva vem mannen är utifrån domstolsprotokollen. Därefter kommer studien att pröva om kategorierna *alkohol*,

² Sig = .017, se Tabell 2 för signifikansprövning enligt Mann-Whitney U

narkotika, missbruk och dömd för tidigare brott har en påverkan när det gäller påföljden av domslutet.

4.2.1 Beskrivningar av mannen i domstolsprotokoll

Nedan följer beskrivningar och tabeller som visar vem mannen är utifrån domstolsprotokollet. Variablerna är valda utifrån tidigare studier, där resultaten visar att det finns ett antal riskfaktorer för mäns våld i nära relationer vilka är: arbetslöshet, upplevelse av våld som barn, dömd för tidigare brott, typ av våld som har använts, åldersspann, riskbruk av narkotika/alkohol (Brå, 2014; Brå, 2008; Brå, 2009; Diesen & Diesen, 2013; Theobald & Farrington, 2012; Potas, 1994)

Tabell 4 redovisar frekvenser över separationer och barn i hushållet. Mer än varannan man levde med barn i hushållet, antingen sina egna biologiska barn eller sambons barn på heltid eller växelvis. Till detta kan läggas att i 119 fall (73,5 %) hade mannen och kvinnan separerat vid tillfället för rättegången.

Tabell 4. Frekvenstabell. *Hur många är separerade/ har barn i hushållet?*

Separation/barn i hushållet (N=162)	JA	NEJ
Separerat	73,5 % (119)	26,5 % (41)
Barn i hushållet	53,1 % (86)	46,9 % (74)

I nästkommande tabell (tabell 5) anges frekvens över variabler gällande mannen och vad som framkommit i rättegången. Bilden som framträder av mannen bakom domen kan beskrivas med att varannan man var berusad av alkohol och tre av tio män var påverkade av narkotika vid minst ett tillfälle som åtalet gäller. I domarna var det var tredje man som hade ett dokumenterat missbruksproblem och i fler än hälften av domarna döms männen för fler brott än grov kvinnofridskränkning. Mer än hälften av männen är även sedan tidigare dömda för brott och lika många har använt så pass grovt våld att det utövats med tillhyggen. Sex av tio män upplevs som kontrollerande av kvinnorna och var fjärde man har eller har haft kontaktförbud mot kvinnan han levte med.

Tabell 5. Frekvenstabell. *Variabler som kan påverka påföljden i rättegången*

Variabel/Frekvens (<i>n</i> =162)	JA	NEJ
Gärningsman påverkad av alkohol under minst en åtalpunkt	47,5 % (77)	52,5 % (84)
Gärningsman påverkad av narkotika under minst en åtalpunkt	27,8 % (45)	72,2 % (116)
Dokumenterat missbruk hos gärningsman	33,3 % (54)	66,7 % (107)
Använt tillhyggen	54,3 % (88)	45,7 % (74)
Kontaktförbud mot kvinnan som anmält	25,9 % (42)	74,1 % (120)
Gärningsman dömd för fler brott i rättegång	54,3 % (88)	45,7 % (74)
Gärningsman tidigare dömd	49,4 % (80)	50,6 % (73)
Gärningsman beskrivs som kontrollerande	59,9 % (97)	40,1 % (65)

När det gäller civilstånd preciseras studiens fynd i tabell 10. Mannen var i 60 % av fallen sambo med kvinnan som han utsatt. 34 % av männen var gifta och endast 6 män av 162 var särbo.

Tabell 6. Frekvenstabell. *Civilstånd*

Civilstånd/ Frekvens (<i>n</i> =162)	Antal:
Gift	34 % (55)
Sambo	62,3 % (101)
Partner/Särbo	3,7 % (6)

Då det i studien kodats födelseår på den åtalade mannen presenteras här i tabell 11 en sammanställning av medelvärde, tidigaste och senaste födelseåret och räckvidden som var på 66 år. Den äldste mannen i studien var född 1930 och den yngste 1996.

Tabell 7. Frekvenstabell. *Gärningsmannens födelseår*

Födelseår/medelvärde (<i>n</i> =162)	
Medelvärde	1976,62
Std. avvikelse	11,560
Räckvidd	66
Minimum	1930
Maximum	1996

En ursprunglig tanke var att även försöka koda socio-ekonomiska variabler i studien för att kunna söka kopplingar mellan våldet och faktorer så som ekonomi, bostadsort/ bostadsområde och demografi. Denna information gick inte att utläsa i alla domarna (*N*=163), enbart i hälften av alla domar (*N*=81) framkom det information gällande sysselsättning. I det resultatet, som presenteras i tabell 8, hade 29 % av männen en sysselsättning i form av arbete. Utifrån resultatet av studien kan det därför inte dras några generella slutsatser. Däremot nämndes mannens sysselsättning under rättegången i de fall då det ansågs att det kunde påverka påföljden.

Tabell 8. Frekvenstabell. Mannens sysselsättning

Sysselsättning/frekvens (<i>n</i> =81)	Antal:
Arbete	29 % (47)
Arbetsökande	11,1 % (18)
Sjukskriven	3,7 % (6)
Studerande	0 % (0)
Pensionerad	1,9 % (3)
Annat	4,3 % (7)

Sammanfattningsvis går det att säga att mannen som fälldes för grov kvinnofridskränkning år 2016 var i snitt 42 år, sambo och beskrivs som kontrollerande i 60 % av fallen. I hälften av fallen fanns barn i hushållet och nästan hälften av männen var tidigare dömda för brott. Vid brottstillfället var nästan hälften av männen påverkade av alkohol och över hälften använde tillhygge vid misshandeln av sin partner. Under förhandlingen blev över hälften av gärningsmännen också dömda för andra brott. Om mannen är marginaliserad, har en hög konsumtion av alkohol eller narkotika samt är

arbetslös kan studien inte svara på, då information saknas. I nästa kapitel kommer studien att statistiskt pröva om hur de olika variablerna påverkar påföljden.

4.2.2 Statistiska tester av utvalda kategorier

Vid ett oberoende t-test visade resultatet att data var skevfördelad (se tabell 9). För att pröva hypotesen används Mann-Whitney U testet för vidare prövning (se tabell 10).

Tabell 9. Oberoende *t*-test *Skadestånd/ fängelse/ alkohol*

Skadestånd/fängelse/alkohol	Ja	Nej	Sig.	<i>t</i>	<i>df</i>	<i>p</i>
Längd på fängelsestraff, månader (<i>N</i> =157) ³	74 %	52,2 %	.026	3.319	147.041	-
Summa skadestånd ⁴ , SEK (<i>N</i> =157)	74 %	52,2 %	.019	2.641	143.836	-

Tabell 10. Mann-Whitney U test *Alkohol/Fängelsestraff/skadestånd*

Alkohol/Fängelsestraff /Skadestånd	<i>U</i>	<i>N</i> ₀	<i>N</i> ₁	<i>p</i> (2-tailed)	<i>D</i>
Längd fängelsestraff Månader (<i>N</i> =157)	2912	82	74	.002	.527
Summa skadestånd, SEK (<i>N</i> =157)	2257	82	74	.006	.419

Resultatet av Mann-Whitney U-testet visar att det finns en statistisk signifikant skillnad om gärningsmannen är påverkad av alkohol eller inte. Gärningsmannen som är alkoholpåverkad får lägre fängelsestraff och lägre skadeståndssumma. Effektstorleken är liten när det gäller båda utfallen (*U*= 2192, *N*₀=82, *N*₁=74, *p*=.002 två-sidig, *d*=.527) (*U*=2257, *N*₀=82, *N*₁=74, *p*=.006 två-sidig, *d*=.419).

Dokumenterad missbruksproblematik och påverkan av narkotika undersöktes genom ett oberoende t-test för att undersöka om det påverkade utfallet på strafflängd och skadeståndssumma. Resultatet presenteras i tabell 11, ingen signifikant skillnad upptäcktes.

³ Sig =.026, se Tabell 5 för signifikansprövning enligt Mann-Whitney U

⁴ Sig =.019, se Tabell 5 för signifikansprövning enligt Mann-Whitney U

Tabell 11. Oberoende *t*-test *Skadestånd/ fängelse/ narkotika/ missbruk*

Narkotika/ missbruk
/skadestånd /fängelse

	Ja	Nej	<i>Sig.</i>	<i>t</i>	<i>df</i>	<i>p</i>
Längd på fängelsestraff, månader (N=156) <i>Narkotika</i>	28 %	71,3 %	.832	-.662	154	.509
Summa skadestånd, SEK (N=156) <i>Narkotika</i>	28 %	71,3 %	.191	-1,165	154	.246
Längd på fängelsestraff, månader (N=156) <i>Missbruk</i>	33,1 %	66,2 %	.417	1,545	154	.124
Summa skadestånd, SEK (N=156) <i>Missbruk</i>	33,1 %	66,2 %	.677	.042	154	.966

Om gärningsmannen är dömd för tidigare brott påverkar det inte längden på fängelsestraffet ($p=.143$) eller summan på skadeståndet ($p=.301$). Det gäller också om mannen tidigare har blivit dömd för våldsbrott ($p=.780$ & $p=.169$), resultatet av det oberoende *t*-testet presenteras i tabell 12.

Tabell 12. Oberoende *t*-test *Skadestånd/ fängelse/ brott/våldsbrott*

Tidigare

brott/våldsbrott/
fängelse/skadestånd

	Ja	Nej	<i>Sig.</i>	<i>t</i>	<i>df</i>	<i>p</i>
Längd på fängelsestraff, månader (N=157) <i>Tidigare dömd brott</i>	50,3 %	43,9 %	.673	-1.472	146	.143
Summa skadestånd, SEK (N=157) <i>Tidigare dömd brott</i>	50,3 %	43,9 %	.087	-1.038	146	.301
Längd på fängelsestraff, månader (N=147) <i>Tidigare dömd våldsbrott</i>	26,8 %	66,9 %	.393	-.280	145	.780
Summa skadestånd, SEK (N=147) <i>Tidigare dömd våldsbrott</i>	26,8 %	66,9 %	.569	1.382	154	.169

Sammanfattningsvis visar studien att om gärningsmannen är påverkad av alkohol vid brottstillfället verkar det ses som en förmildrande omständighet av rätten, både avseende strafflängd och nivå på skadestånd. Däremot påverkar varken dokumenterad missbruksproblematik eller om gärningsmannen var påverkad av narkotika under brottstillfällena. Om gärningsmannen tidigare blivit dömd för andra brott inklusive våldsbrott, visar resultaten av det oberoende *t*-testet att det inte påverkar påföljden.

4.3 Barn

I följande del av undersökningen kommer det att prövas om barn i hushållet påverkar påföljden av brottet. Detta görs utifrån att det finns barn i nästan hälften av hushållen som ingår i denna studie. Det oberoende *t*-testet visar att datan är skevfördelad när det gäller om barn i hushållet påverkar längden på fängelsestraffet. När det gäller summan på skadestånd finns det ingen signifikant skillnad (se tabell 13). Signifikansen om barn påverkar längden på fängelsestraffet prövas med Mann Whitney U testet (se tabell 14). Medelvärdet för fängelsestraffet om barn finns i hushållet är högre ($M=13.18$, $sd=8.79$) än om det inte finns barn i hushållet ($M=10.36$, $sd=6.49$).

Tabell 13. Oberoende *t*-test *Barn i hushållet / fängelse / skadestånd*

Barn/ Skadestånd/fängelse	Ja	Nej	Sig.	<i>t</i>	<i>df</i>	<i>P</i>
Längd på fängelsestraff ⁵ , månader ($N=155$)	54,1 %	44,6 %	.049	-2.307	153.595	-
Summa skadestånd, SEK ($N=155$)	54,1 %	44,6 %	.124	-.681	.153	.497

Tabell 14. Mann-Whitney U test *Barn i hushållet / fängelse*

Barn/fängelse	<i>U</i>	N_0	N_1	<i>p</i> (2-tailed)	<i>d</i>
Längd på fängelsestraff, månader ($N=155$)	2434.500	70	85	.049	.367

⁵ Sig =.045, se Tabell 4 för signifikansprövning enligt Mann-Whitney U

Om det finns barn i hushållet visar resultatet av Mann-Whitney U på att det finns en statistisk signifikant skillnad på längden på fängelsestraffet och att effektstorleken är liten ($U= 2434.50$, $N_0=70$, $N_1=85$, $p=.049$ två-sidig, $d=.367$). Sammanfattningsvis visar testerna att barn i hushållet påverkar påföljden genom att längre fängelsestraff utdöms.

4.4 Könsbias i domstolen

För att undersöka hypotesen om att könet på domare påverkar påföljden, redovisas först fördelningen mellan kön och yrkesroll. Därefter prövas det om några av faktorer påverkar påföljden, för att undersöka det finns könsbias.

4.4.1 Fördelning av mellan roll och kön i domstolen

Resultatet visar på att det finns relativ jämn fördelning mellan män och kvinnor i yrkesrollerna domare och åklagare. Däremot är ungefär tvåtredjedelar av målsägarbiträdena kvinnor och en tredjedel män. För försvarsadvokater är det en motsatt fördelning, där trefjärdelar är män och en fjärdedel är kvinnor (se tabell 15).

Tabell 15: *Fördelning yrkesroll/ kön/ domstol*

Yrkesroll/kön	Man %	Kvinna %
Domare (N=156)	54,8	44,6
Åklagare (N=156)	43,9	55,4
Målsägarbiträde (N=154)	29,9	68,2
Försvarsadvokat (N=157)	75,8	24,2

4.4.2 Kön, roll och påföljd

Vid hypotesprövningen om könsbias existerar visar det oberoende t-testet att det inte finns någon skillnad mellan kön på yrkesrollen och längden på straff eller summa

skadestånd (se tabell 16). Det finns en skev fördelning inom gruppen när det gäller faktorerna kön på försvarsadvokat och längd på straff samt summa skadestånd (se tabell 16), därmed används Mann-Whitney U-testet för vidare prövning. Resultatet visar på inga signifikanta skillnader. (se tabell 17) (Brace, Kemp & Sneglar, 2016).

Tabell 16. Oberoende t-test *Roll i domstol /fängelse /skadestånd*

Roll / fängelse /skadestånd	Man	Kvinna	<i>Levene's test</i>	<i>t</i>	<i>df</i>	<i>p</i>
Längd på fängelsestraff, månader (N=157) <i>Försvarsadvokat</i>	75,8 %	24,2 %	.001	-1.243	33.006	-
Summa skadestånd, SEK (N=157) <i>Försvarsadvokat</i>	75,8 %	24,2 %	.012	-2.283	33.006	-
Längd på fängelsestraff, månader (N=156) <i>Domare</i>	54,8 %	44,6 %	.596	-1.276	114	.205
Summa skadestånd, SEK (N=156) <i>Domare</i>	54,8 %	44,6 %	.576	-1.102	114	.311
Längd på fängelsestraff, månader (N=156) <i>Åklagare</i>	43,9 %	55,4 %	.410	.170	115	.865
Summa skadestånd, SEK (N=156) <i>Åklagare</i>	43,9 %	55,4 %	.643	.826	115	.411
Längd på fängelsestraff, månader (N=154) <i>Målsägarbiträde</i>	29,9 %	68,2 %	.569	-.262	152	.788
Summa skadestånd, SEK (N=154) <i>Målsägarbiträde</i>	29,9 %	68,2 %	.182	-.769	152	.443

Tabell 17. Mann-Whitney U test *Roll i domstol / fängelse / skadestånd*

Roll/fängelse/skadestånd	<i>U</i>	<i>N</i> ₀	<i>N</i> ₁	<i>p</i> (2-tailed)	<i>d</i>
Längd på fängelsestraff, månader (<i>N</i> =157) <i>Försvarsadvokat</i>	2218.5	119	38	.860	-
Summa skadestånd, SEK (<i>N</i> =157) <i>Försvarsadvokat</i>	2197	119	38	.793	-

Sammanfattningsvis visar de statistiska testerna att hypotesen att om domare och gärningsman har samma kön ger resultatet att gärningsmannen döms strängare, inte stämmer i vår studie. Vidare har könet på de övriga yrkesrollerna inte heller någon påverkan på variablerna *längd på fängelsestraff och summa skadestånd*.

5 Diskussion

Syftet med studien var att pröva de ställda hypoteserna samt att undersöka karaktäristiken hos män som dömts för grov kvinnofridskränkning. Under studien kom vi också att pröva om andra faktorer som framkom under studien, också påverkar påföljden.

Hypotesen om ”att en man som slår är marginaliserad, står utan sysselsättning och har hög konsumtion av alkohol eller narkotika” går inte pröva i sin helhet på ett relevant sätt i denna studie. Detta beror på att domstolsprotokollet generellt inte innehåller tillräckligt med information, när det gäller de faktorerna. Exempelvis när det gäller arbetslöshet finns det inte ett tillräckligt bra underlag i vårt material för att undersöka det vidare. Enbart 18 män har kodats som arbetssökande medan hälften av domarna (*N*= 81) har sysselsättningen kodats som saknad (*missing*). Därför har vi inte undersökt socioekonomiska faktorer vidare, även om det är kända riskfaktorer för våld i nära relation (Dagirmanjian, o.a., 2017; Theobald & Farrington, 2012).

Alkohol har däremot förekommit i nästan hälften av alla genomgångna domar, vilket bekräftar tidigare forskning om att det finns en koppling mellan våld och alkoholkonsumtion. Vidare har en tredjedel av gärningsmännen en i domstolen bekräftad missbruksproblematik, när det gäller alkohol och/eller narkotika. Det går dock inte att

redovisa hur mycket alkohol eller narkotika som har konsumerats, utan enbart att det har förekommit. Att alkoholpåverkan är en förmildrande omständighet för längden på fängelsestraffet ($p=.002^{**}$) och summan på skadeståndet ($p=.06^{**}$) påvisar denna studie. Det anmärkningsvärda i de resultaten, är att det just är en förmildrande omständighet att vara alkoholpåverkad när man slår sin partner. Även att förmildrande omständigheter inte inbegriper om gärningsmannen varit narkotikapåverkad eller har en dokumenterad missbruksproblematik.

Resultaten nämnda ovan kan bero på att alkohol är något som de flesta vuxna i Sverige har erfarenheter och en uppfattning om, det är legalt och socialt accepterat i de flesta sammanhang. Vilket innebär att alkohol i sig inte bryter mot rättssociologins primärnormer på samma sätt som exempelvis narkotika gör. Men resultaten kan också bero på skillnader i hur samhället bedömer en berusad man och kvinna; att mannen inte behöver ta lika stort ansvar för handlingar som sker under berusningen som en kvinna. Utgår vi genussystemets tanke om att det i samhället finns en tyst överenskommelse om hur mannen och kvinnan skall bete sig och att det i sin tur påverkar hur en berusning värderas, vilket också kan illustreras i följande två uttryck: ”han var full” och ”hon var full”. När det gäller mannen kan det uppfattas som ett ursäktande uttryck och för kvinnan kan det uppfattas som hon är ansvarslös. Vilket kan då vara en av förklaringarna till resultatet att om en man är påverkad av alkohol när han slår bedöms som en förmildrande omständighet.

Hypotesen *”Om gärningsmannen förklarar våldet som en ömsesidig konflikt, har det förmildrande effekter på domslut och påföljd”* förkastas enligt vår studie. Resultatet av studien visar att en man som inte har någon förklaring till våldet, får lägre skadestånd ($p=.003^{**}$), än en man som förklarar våldet som allmänt bråk, konflikt om otrohet eller konflikt om pengar. I vår studie går det att se att nästan tre av fyra män dock har en förklaring till uppkomsten av våldet, genom att beskriva det som en konflikt mellan parterna som inte har med otrohet eller ekonomi att göra. En tänkbar förklaring till det lägre skadestånd kan vara att den tilltalade och målsägande har olika uppfattningar om vad som hände och det sätter i sin tur högre krav på rätten att tolka övrig bevisning. Det kan leda till svårigheter i hur rätten värderar bevisningen, när det gäller de olika åtalspunkterna. Bevisningen kan bland annat bestå av vittnen, sms, egna foton, rättsintyg och läkarintyg. Hur domstolen ser på mannens beteende och hur han förklarar våldet, kan också påverka skuldbedömningen. Det ansvarsbefriande våldet har enligt tidigare forskning (Burman, 2007; Höjer, 2002)

haft en förmildrande effekt på straffet när det gäller brottskategorin våld mot kvinnor. Samtidigt visar nyare forskning att domstolens bedömning förändras i och med att domstolen blir mer jämställd (Farell, Ward & Rousseau, 2010). Vår undersökning visar att domstolen är jämnt fördelad när det gäller könstillhörigheten på domare och åklagare. Både utifrån ett rättsociologiskt perspektiv och teorin om genussystem, kan resultatet förklaras av att könsnormer i samhället förändras. Det kan innebära att förklaringar som konflikt om otrohet, ekonomi eller en bråkig relation inte accepteras som förmildrande omständigheter i lika stor utsträckning som tidigare forskning har visat (Höjer, 2002; Burman, 2007). Utifrån ett rättsociologiskt perspektiv innebär det att rättsregeln blir mer effektiv utifrån rådande normer. Hur samhället ser på kön och könsidentitet förändras över tiden enligt Hirdman (1988) och hennes teori om genussystem. När normer förändras i samhället påverkas också domstolen och de som arbetar inom den.

Andra män förklarar våldet genom att förskjuta ansvaret för våldet till andra faktorer utanför hemmet och relationen. En av de faktorerna kan vara att mannen har vuxit upp med våld i hemmet. Därmed ses våldet som acceptabelt och något som förväntas av honom som man (Isdal, 2017). De andra faktorerna kan vara otrohet och konflikt om ekonomi. Vid genomgången av domarna framkommer det att en av tre män använder förklaringar som har med otrohetskonflikter. Samma fördelning gäller för konflikter om ekonomi. När det gäller konflikter om otrohet och ekonomi är en möjlig förklaring att när de traditionella manliga egenskaperna (Hirdman, 1988), som sexuell reproduktionsförmåga och ansvar för hushållets ekonomi utmanas använder mannen våld för att hantera sin frustration (Dagirmanjian, o.a., 2017; Boethius, 2016). Detta är förklaringar som kan tyda på att genussystemets tysta kontrakt inte följs det vill säga hur idealtypsrelationen skall vara, arbetsfördelningen mellan könen bör se ut och samlevnaden är organiserad. När det sätts ur balans för mannen, är det möjligt att mannen agerar med våld för att återta makten. Våldshandlingen kan också ske utifrån normer mannen anser sig följa och det sociala trycket.

Hypotesen *"Var tredje våldsutsatt kvinna, har barn i hemmet"* kan även den förkastas mot resultaten i studien då det i över hälften av domarna fanns barn i hushållet där våldet utövats, vilket är mer än tidigare forskning visar. Som beskrivet ovan menar Isdal (2017) att barn som är utsatta och exponerade för våld kan formas till kommande våldsutövare. Då det i studien inte kodats hur många barn det förekommit i domarna, kan inget totalt antal barn för studien återges. Detta till trots kan det konstateras att i 86 av totalt 162 fall

förekommer ett eller flera barn i hemmet där våld förekommit. I några fall har våldet påtagligt påverkat barnen eller varit (även) direkt riktat mot dem och i ett antal domar åtalas mannen även för grov fridskränkning mot barn i den egna familjen. Våldet har i dessa fall varit tydliga inslag i barnens vardag enligt det som beskrivs i domarna och något som utan tvekan påverkat barnen på ett brutalt och väsentligt sätt. I en del av dessa domar går barnens egna berättelser att ta del av och här ser man hur djupt påverkade barnen blivit. Domstolarna har också dömt ut ett längre fängelsestraff om det finns barn i hushållet ($p=.049^*$). Socialtjänsten är sedan år 2012 skyldig att inleda utredning om ett barn befaras ha bevittnat våld eller andra övergrepp mot eller av närstående enligt socialtjänstlagen 5 kap § 11 (SFS 2012:776).

När det gäller hypotesprövning av *"om domare och gärningsman är av samma kön bedöms gärningsmannen hårdare än om de skulle vara av motsatt kön"*, visar resultatet av vår undersökning att det inte finns någon skillnad mellan könet på domare och utdömd påföljd. Som tidigare forskning visar finns det olika typer av könsbias och det kan bero på både kön hos den tilltalade och domaren men också vilket brott som har begåtts (Ahola, Hellström, & Christianson, 2010; Farell, Ward & Rouseau, 2010). Är det så att det inte finns könsbias utifrån brottets natur? Utgår vi från genusystemets tankar om att det finns outtalade regler om manliga och kvinnliga ordningar och egenskaper, innebär det att mannen skall vara den överordnade, skyddande samt starka individen och kvinnan skall var den underordnade, sårbara och svaga individen (Hirdman, 1988). Om den presumtvt starke mannen slår den presumtvt svaga kvinnan bryts ovanstående ordning. Det kan vara en förklaring till varför det inte finns någon könsbias i domar gällande grov kvinnofridskränkning. I tidigare studier visar empirin att det finns en könsbias men att den skiftar. Därför är brottet i sig själv intressant att ta upp. Utifrån ett rättssociologiskt perspektiv existerar normerna tillsammans i ett system och systemet i sin tur reglerar samhällslivet (Sandberg, 2008). Normen säger att den starke inte skall slå den svage. Detta kan förklara varför så få män erkänner brottet grov kvinnofridskränkning eftersom mannen i detta fallet är den starke och kvinnan den svaga (Hirdman, 1988). Som nämnts ovan visar studier (Jfr Brå, 2008) att det endast är 5 % av åtalade män erkänner brottet grov kvinnofridskränkning. Fyndet i vår studie pekar på att det är ännu färre; endast två män av 162. Däremot erkänner flertalet män ett fåtal enskilda åtalspunkter eller enskilda händelser. Det låga antalet erkännande pekar på att det fortsatt finns en könsmaktsordning när det gäller brottslighet av denna typ. Genom att mannen inte erkänner brottet utan enbart några enstaka händelser, gör det att han inte blir en

normbrytande kvinnomisshandlare. Istället förklarar mannen våldet som att han tog ansvar, fredade sig eller som bråk, vilket då inte blir normbrytande utan mer av bekräftelse av manliga attribut i en manlig plats (Hirdman, 1988).

5.1 Generaliserbarheten av resultatet

När det gäller konstruktionen av enkäten så har författarnas egna bedömningar legat till grund för vissa frågeställningar. Detta kan givetvis ifrågasättas; varför vissa aspekter operationaliserats medan andra inte tagits med. Den insamlade datan går absolut att använda och analysera på mängd olika sätt och frågor gällande olika variabler går att vinkla vilket genererar en variation av resultat och därmed analyser av varierande slag. De frågor som är medtagna i enkäten har bedömts mäta det som, utifrån syftet med studien, författarna sökt finna information om. Det vill säga djupare, mer specificerad information om männen som dömts och deras livssituation, hur de beskrivit eller förklarat sitt handlande och om det finns könsbias som kan förklara skillnader i påföljd och storlek på skadestånd. Sett i backspegeln hade enkäten, som använts för att koda/operationalisera domarna, konstruerats på ett annat sätt som skulle innebära mer effektiv kodning. Efter ett antal lästa domar börjar ett system skönjas i domarnas texter. Mot denna erfarenhet kunde enkäten utformats på ett annat sätt. Dessutom har det framkommit mycket i domarna som ligger utanför studiens avgränsning men som författarna funnit intresse i. Exempelvis saknas psykisk ohälsa i studien, vilket författarna gemensamt uppmärksammat. Psykisk ohälsa används som förklaringsmodell till varför våld i nära relationer uppstår i ett flertal av de domar vi läst. Att även koda detta kunde resulterat i ett annat, vidare resultat som skulle ge en annan bild av det studerade området.

Vår studie är gällande en begränsad population och ett specifikt årtal. Den data som inhämtats är begränsad till fällande domar gällande grov kvinnofridskränkning under 2016. Vi har inte undersökt hur psykisk ohälsa påverkar mäns våld mot kvinnor, förutom att det är en riskfaktor för våld i nära relation. Både psykisk ohälsa och neuropsykiatriska diagnoser som möjliga faktorer för våld i nära relationer behöver vidare undersökas. Om det är samma eller förändrade faktorer som påverkar brottet grov kvinnofridskränkning över tid har vi inte heller undersökt. Men annan forskning görs

utifrån det, genom att Nationella Centrum för Kvinnofrid har gett Brottsförebyggande rådet i uppdrag att undersöka hur det kommer sig att sedan 2008 har antal domar fram till 2016 mer än halverats, från 406 stycken till 163 stycken. Resultatet av den studien kommer att rapporteras under sista kvartalet 2018. Vidare finns det frågetecken om hur riskfaktorer, exempelvis de socioekonomiska faktorerna påverkar våldet eller andra riskfaktorer för våld som samhället missar att studera.

5.2 Implikationer för framtida yrkesroll

Löpande i undersökningen har vi tagit upp våra resultat för samtal med varandra, om hur det kan hjälpa oss i vårt framtida yrke som socialarbetare. Resultatet i studien visar på att alkohol förekom i nästan hälften av alla domar. Det innebär att socialtjänsten bör ha god kunskap om kopplingen mellan faktorerna alkohol och relationsvåld. Kunskapen kan leda till bättre screeningfrågor för att utröna om det finns behov av hjälp och stöd när det gäller relationsvåld. Vidare står det i SOSFS 2014:4 om våld i nära relationer att socialtjänsten skall påbörja en utredning om ett barns behov av skydd, om man misstänker att barnet bevittnat våld. Vår studie visar på att i hälften av alla domar förekommer det barn i hushållet. Mot detta resultat är sannolikheten stor att i familjer där våld förekommer så är barnen påverkade; de upplever själva våldet mot sin mamma och är också själva offer för våldet. Ansvar för barn som är offer för våld är socialtjänstens och myndigheten bör arbeta aktivt med att skydda och hjälpa. Finns det en medvetenhet om risk- och skyddsfaktorer när det gäller våld i nära relationer kan socialtjänsten arbeta proaktivt för att minska utsatthet för våld i unga år.

Litteraturförteckning

- Ahola, A. S., Hellström, Å., & Christianson, S. Å. (2010). Is Justice Really Blind? Effects of Crime Descriptions, Defendant Gender and Appearance, and legal Practitioner Gender on Sentences and Defendant Evaluations in a Mock Trial. *Psychiatry, Psychology and Law, Vol. 17 Issue 2*, 304-324.
- Boethius, S. (2016). Män om våld i nära relationer. i A. R. Christofer Edling, *Våldets sociala dimensioner - Individ, relation, organisation* (ss. 125-140). Lund: Studentlitteratur .
- Bourdieu, P. (2004). *Den manliga dominansen*. Göteborg : Daidalos.
- Brå. (2008). *Polisens utredningar av våld mot kvinnor i nära relationer. Rapport 2008:25*. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.
- Brå. (2009). *Våld mot kvinnor och män i nära relationer - Våldets karaktär och offrens erfarenheter av kontakter med rättsväsendet. Rapport 2009:12*. Stockholm : Brottsförebyggande rådet.
- Brå. (2014). *Brott i nära relationer - En nationell kartläggning. Rapport 2014:8*. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.
- Brå. (2017). *Nationell trygghetsundersökning 2016 - Om utsatthet, otrygghet och förtroende. Rapport 2017:1*. Brottsförebyggande rådet.
- Brace, N., Kemp, R., & Sneglar, R. (2016). *SPSS for psychologists (and everybody else)*. London: Palgrave.
- Bryman, S. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Stockholm: Liber.
- Burman, M. (2007). *Straffrätt och mäns våld mot kvinnor* . Uppsala: Iustus Förlag.
- Cuddy, J. A., Fiske, T. S., & Glick, P. (2004). When Professionals Become Mothers, Warmth Doesn't Cut the Ice. *Journal of Social Issues / Vol. 60, Issue 4*, 701-718.
- Cunradi, C. B., Caetano, R., & Schafer, J. (2002). Alcohol-Related Problems, Drug Use, and Male Intimate Partner Violence Severity Among US couples. *Alcoholism: Clinical and Experimental Research; Vol 26(4)*, 493-500.
- Dagirmanjian, F. B., Mahalik, R. J., Boland, J., Colbow, A., Dunn, J., Pomarico, A., & Rappaport, D. (2017). How do men construct and explain mens violence? *Journal of Interpersonal Violence, Vol. 37(15)*, 2275-2297.
- Dahmström, K. (2011). *Från datainsamling till rapport - att göra en statistisk undersökning*. Lund: Studentlitteratur.
- Diesen, C., & Diesen, E. F. (2013). *Övergrepp mot kvinnor och barn-den rättsliga hanteringen*. Stockholm: Nordsteds Juridik.
- Eagly, A. H., & Mladinic, A. (1994). Are People Prejudiced Against Women? Some Answers From Research on Attitudes, Gender Stereotypes, and Judgment of Competence. *European Review of Social Psychology Vol 5 Issue 1*, 1-35.
- Edling, C. (2016). *Våldets sociala dimensioner*. Lund: Studentlitteratur.
- Ejlertsson, G. (2012). *Statistik för hälsovetenskapen*. Lund : Studentlitteratur.
- Farell, A., Ward, G., & Rouseau, D. (2010). Intersections of Gender and Race in Federal Sentencing: Examining Court Contexts and the Effects of Representative Court Authorities. *The Journal of Gender, Race, and Justice Vol. 14 Issue 1*, 81-125.
- FN. (1994). *Declaration on the Elimination of Violence against Women 48/104*. New York: FN.
- Höjer, M. W. (2002). *Rädslans politik* . Malmö: Liber.

- Hirdman, Y. (1988). Genussystemet - reflexioner kring kvinnors sociala underordning. *Kvinnovetenskaplig tidskrift nr 3*, 49-53.
- Isdal, P. (2017). *Meningen med våld*. Stockholm: Gothia.
- Kastling, L.-Å. (2010). *Män som slår kvinnor*. Stockholm: Themis.
- Lawick, J. v. (2013). *Våld i nära relationer*. Lund: Studentlitteratur.
- Lindgren, M. S. (2005). *Mäns våld mot kvinnor i nära relationer ur perspektiven genus, rätt och folkhälsa*. Karlstad: Karlstads universitet.
- Mair, C., Cunradi, C. B., Gruenewald, P. J., Todd, M., & Remer, L. (2013). Drinking context-specific associations between intimate partner violence an frequency and volume of alcohol consumption. *Addiction; December; Vol 108(12)*, 2102-2011.
- Mattson, T. (2013). Motstånd och neutralisering. Kön, makt och professionalitet i arbetet med våld i nära relationer. *Socialvetenskaplig tidskrift, Nr 3-4*, 150-167.
- Menard, S., Weiss, A. J., Franzese, R. J., & Covey, H. C. (2014). Types of adolescent exposure to violence as predictors of adult intimate partner violence. *Child Abuse & Neglect 38*, 627-639.
- NCK. (2014). *Våld och hälsa - En befolkningsundersökning om kvinnors och mäns våldsuttsatthet samt koppling till hälsa. Rapport 2014:1*. Uppsala : Nationellt centrum för kvinnofrid.
- Nilsson, G., & Lövkrona, I. (2015). *Våldets kön*. Lund: Studentlitteratur.
- Potas, I. (1994). Sentencing the alcohol affected offender: In search of principle. *Psychiatry, Psychology and Law, Vol.1 issue 1*, 23-31.
- Rodriguez, F. S., Curry, T. R., & Lee, G. (2006). Gender differences in criminal sentencing: do effects vary across violent, property, and drug offenses? *Social science quartly Vol 87, Issue2*, 318-339.
- Sandberg, J. (2008). *Rättssociologi - en introduktion*. Lund : Studentlitteratur.
- Skr 2016/17:10. (u.d.). Makt, mål och myndighet- feministisk politik för en jämställd framtid. Stockholm: Socialdepartementet.
- Socialdepartementet. (2016). *Makt, mål och myndighet - feministiskpolitik för en jämställd framtid. Skr. 2016/17:10*. Stockholm : Socialdepartementet .
- SOSFS 2014:4. (u.d.). *Våld i nära relationer*. Socialstyrelsen.
- SOU 1995:60. (u.d.). *Kvinnofrid*. Stockholm: Socialdepartementet.
- SOU 2011:83. (u.d.). *Fridskräkningsbrotten och egenmäktighet med barn*. Stockholm: Justitiedepartementet.
- SOU 2015:55. (u.d.). *Nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck*.
- Sveriges Domstolar. (den 18 05 2018). *Tingsrättens dom*. Hämtat från Sveriges Domstolar: <http://www.domstol.se/Brott--straff/Rattegang-i-tingsratten/Tingsrattens-dom/>
- Theobald, D., & Farrington, D. P. (2012). Child and adolescent predictors of male intimate partner violence. *The Journal of Child Psychlogy and Psychiatry, Vol. 53 Issue 12*, 1242-1249.
- Thompson, S. B., Merrifield, A., & Chinnery, H. L. (2011). Are Mock Jurors Influenced by the Defendants Gender, Socio-Economic Status and Emotional State in Forensic Medicine? *WebmedCentral FORENSIC MEDICINE 2011;2(2):WMC001632*, 1-21.
- WHO. (2005). *WHO: multi country study on women's healt and domestic violence against women*. Geneva: World Health Organization.

- Yourstone, J. (2008). *Violent female offenders: Facts and preconceptions*. Stockholm: Psykologiska institutionen.
- Åberg, H. (2014). *Arbeta med våld - Vägledning till psykologisk våldsbehandling*. Lund : Studentlitteratur.

Bilagor

Bilaga 1: Enkät – grov kvinnofridskränkning

Enkät grov kvinnofridskränkning Jens _____ Richard _____	ID-nummer: _____ Tingsrättsnummer: _____
Brottsoffer: Kön: Kvinna _____ Man _____ Saknas _____ Ålder: År _____ Saknas _____	Gärningsperson Kön: Kvinna _____ Man _____ Saknas _____ Ålder: År _____ Saknas _____
Barn i hushållet: Barn: Ja _____ Nej _____ Saknas _____	Tidigare brott Dömd för tidigare brott: Ja _____ Nej _____ Dömd för tidigare våldsbrott: Ja _____ Nej _____
Sysselsättning: Arbete _____ Sjukskriven _____ Student _____ Pensionär _____ Annan _____ Saknas _____ Arbetsökande/ Arbetslös _____	Sysselsättning: Arbete _____ Sjukskriven _____ Student _____ Pensionär _____ Annan _____ Saknas _____ Arbetsökande/ Arbetslös _____
Tidigare dömd för: Brott mot liv och hälsa (3 kap Brb): Ja _____ Nej _____ Antal _____ Brott mot frihet och frid (4 kap BrB): Ja _____ Nej _____ Antal _____ Sexualbrott (6 kap BrB): Ja _____ Nej _____ Antal _____ Skadegörelsebrott (12 kap BrB): Ja _____ Nej _____ Antal _____ Övertr. kontaktförbud (24§§ 1998:688): Ja _____ Nej _____ Antal _____	Närstående: Gift _____ Sambo _____ Partner _____ Separerat: Ja _____ Nej _____ Förekommer det vittnen: Ja _____ Nej _____ Förekommer det rättsintyg: Ja _____ Nej _____ Kvinnan biträtt åtal: Ja _____ Nej _____ Har det använts tillhyggen: Ja _____ Nej _____ Finns det annan bevisning: Ja _____ Nej _____ Kontaktförbud mellan gärningsmannen och brottsoffer: Ja _____ Nej _____ Saknas _____ Gärningsperson kontrollerande: Ja _____ Nej _____ Gärningsman förklaringsmodell: Bråk: Ja _____ Nej _____ Otrohet: Ja _____ Nej _____ Ekonomi: Ja _____ Nej _____ Nödvärn: Ja _____ Nej _____
Brottshändelsen: Antal åtalpunkter åtalet gäller: _____ Erkänner gärningsmannen det enskilda brottstillfället: Ja _____ (Antal: _____) Nej _____ (Antal: _____) Delvis _____ Gärningsman påverkad av narkotika _____ alkohol _____	
Straff Längd på straffet: Månader _____ Straffet: Fängelse _____ Rättspsykiatrisk vård, ej utskrivningsprövning _____ Rättspsykiatrisk vård, med utskrivningsprövning _____ Skyddstillsyn med fängelse _____ Skyddstillsyn med kontraktsvård _____ Skyddstillsyn med samhällstjänst _____ Villkorlig dom m. böter _____ Villkorlig dom m. samhällstjänst _____ Samhällstjänst antal timmar: _____ Dömd för andra brott samma rättegång: Ja _____ Nej _____ Erkänner brottet: Ja _____ Antal _____ Delvis _____ Nej _____ Överklagas domen: Ja _____ Nej _____ Om överklagan, ändrar den högre instansen domen: Ja _____ Delvis _____ Nej _____ Böter: Ja _____ Nej _____ Antal dagsböter _____ Skadestånd: Ja _____ Nej _____ Summa _____	
Domstolen: Domare: Man _____ Kvinna _____ Saknas _____ Skiljaktig mening vid dom: Ja _____ Nej _____ Delvis _____ Nämndeman 1: Man _____ Kvinna _____ Saknas _____ Skiljaktig mening vid dom: Ja _____ Nej _____ Delvis _____ Nämndeman 2: Man _____ Kvinna _____ Saknas _____ Skiljaktig mening vid dom: Ja _____ Nej _____ Delvis _____ Nämndeman 3: Man _____ Kvinna _____ Saknas _____ Skiljaktig mening vid dom: Ja _____ Nej _____ Delvis _____ Åklagare: Man _____ Kvinna _____ Saknas _____ Målsägarbiträde: Ja _____ Nej _____ Man _____ Kvinna _____ Saknas _____ Försvarsadvokat: Ja _____ Nej _____ Man _____ Kvinna _____ Saknas _____	